

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 5, Sayı: 14, Mart 2018, s. 85-100

Firdevs SAVİ ÇAKAR¹, Fatma Ebru İKİZ², Esra ASICI³

ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI VE UMUTSUZLUĞUN PSİKOLOJİK BELİRTİLERİ YORDAMA DÜZEYİ⁴

Özet

Bu çalışmada çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtilerini yordama düzeyi incelenmektedir. Araştırma 195 psikolojik danışman adayı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği, Kısa Semptom Envanteri, Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve Hiyerarşik Regresyon Analizi kullanılmıştır. Bulgulara göre, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk ile psikolojik belirtiler (hostilité, somatizasyon, olumsuz benlik algısı, depresyon ve anksiyete) arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişki bulunmaktadır. Çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk danışman adaylarının psikolojik belirtilerini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Çocukluk çağı travmaları tek başına danışman adaylarının psikolojik belirtilerindeki değişimin %29'unu açıklarken, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk birlikte danışman adaylarının psikolojik belirtilerindeki değişimin %39'unu açıklamaktadır. Bu sonuçlar, psikolojik danışman adaylarının çocukluk dönemindeki travmalarının umutsuzluk düzeylerini artırdığını ve çeşitli psikolojik belirtilerin ortaya çıkmasına neden olduğunu göstermektedir.

Anahtar sözcükler: psikolojik danışman adayı, çocukluk çağı travmaları, umutsuzluk, psikolojik belirtiler

THE INVESTIGATION OF THE PREDICTIVE ROLE OF CHILDHOOD TRAUMAS AND HOPELESSNESS ON PSYCHOLOGICAL SYMPTOMS

Abstract

In this study, investigation of the predictive role of childhood traumas and hopelessness on counselor trainees' psychological symptoms was aimed. The research was performed with 195 counselor trainees. The data was collected through Childhood Traumas Scale, Brief Symptom Inventory, Beck Hopelessness Scale and personal information form. In data analysis descriptive statistics, Pearson correlation analysis, hierarchic regression analysis techniques were used. According to results, childhood traumas and hopelessness were significantly and positively correlated with psychological symptoms (hostility, somatization, negative self perception, depression and anxiety) of counselor trainees. Childhood traumas and hopelessness significantly predicted psychological symptoms of counselor

¹ Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma ABD, firdevssavi@hotmail.com

² Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma ABD, ebru.ikiz@deu.edu.tr

³ Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma ABD, esra.asici@deu.edu.tr

⁴ Bu çalışma II. İNES Kongresi 2016 Antalya'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

trainees. While childhood traumas singly accounted for 29 % of change in psychological symptoms of counselor trainees, childhood traumas and hopelessness together accounted for 39% of change in psychological symptoms of counselor trainees. According to obtained findings, it can be said that counselor trainees' childhood traumas effect their hopelessness level and lead to revealing of psychological symptoms.

Key words: counselor trainee, childhood traumas, hopelessness, psychological symptoms

GİRİŞ

Psikolojik danışmanlık mesleğinin son yirmi yılında kendi ruh sağlığının farkında olan ve terapötik eğitimini kişisel özellikleri ile bütünleştirebilen psikolojik danışman gelişimi vurgulanmaktadır (Witmer ve Young; 1996, İkiz, 2009; 2011; Savi Çakar ve İkiz, 2016). Güçlü kuramsal bilgiye, tanılama ve görüşme becerilerine sahip olmak etkili bir danışman olmak için yeterli görülmemekte, terapötik süreçte danışmanın bir insan olarak sahip olduğu özelliklerin kritik önemi olduğu, her danışmanın kendi insani özelliklerini ve yaşam deneyimlerini terapötik sürece taşıdığı (Corey, Corey ve Callanan, 2011) ileri sürülmektedir. Danışmanların kişisel yaşamları ile mesleki davranışları arasında karşılıklı ve nedensel bir ilişki oluşu (Pipes, Holstein, Aguirre, 2005); danışma süreci ve sonuçları üzerinde psikolojik danışmanın kendi kişiliğinin etkisinin, danışma sürecinde kullanılan kuramsal yönelimler ve müdahale stratejilerinden daha çok olduğu (Reupert, 2006) ve danışmanın etkili terapötik ilişkiler kurmasının kendi ruh sağlığı ve kişilik yapısıyla ilişkili olduğu (İkiz, 2009; 2011) belirtilmektedir.

Terapötik süreçte danışmanın ruh sağlığı ve kişilik özelliklerinin önemine ilişkin artan farkındalıkla birlikte; son yıllarda etkili bir danışman olarak mesleki kimlik gelişiminin başladığı eğitim sürecinde (Brott, 2006) danışman adaylarının sahip oldukları kişisel özelliklere odaklanılmaya başlanmıştır (Korkut-Owen, Tuzgol-Dost, Bugay ve Owen, 2014). Alanyazın incelendiğinde; kişilik özellikleri (Baloğlu ve Colvin Harris, 2003); yardım etme stilleri (Arıcıoğlu ve Owen, 2010); demokratik tutum (Bulut Serin, 2006); başarı yönelimleri (Odacı, Çelik ve Çıkrıkçı, 2013); duygusal zekâ, düşünme stilleri (Karabulut, 2014); mizah tarzları (Satıcı, 2014); olumsuz otomatik düşünceler (Akar, 2016); erken dönem uyum bozucu şemalar (Günaydın, 2016); umut, kaygı, yaşam doyumu (Aydın, 2016); benlik saygısı, psikolojik belirtiler (Savi Çakar ve İkiz, 2016); psikolojik iyi oluş ve bireysel yenilikçilik (İkiz ve Asıcı, 2017) kavramlarını psikolojik danışman adayları açısından ele alan çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma kapsamında da psikolojik belirtiler, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk kavramları psikolojik danışman adayları açısından ele alınmaktadır.

Mevcut çalışma kapsamında psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtileri kapsamında depresyon, anksiyete, hostilite somatizasyon ve oumsuz benlik saygısı ele alınmaktadır. *Depresyon*, derin üzüntülü bir duygu-durumu içinde düşünce, konuşma ve hareketlerde yavaşlama ve durgunluk, değersizlik, küçüklük, güçsüzlük, isteksizlik, karamsarlık, duygu ve düşünceleri ile fizyolojik işlevlerde yavaşlama gibi belirtileri içeren bir sendromdur (Öztürk, 1997: 224). *Hostilite*, insanları zararlı görme, diğerlerine karşı olma görüşüyle paralel, diğerlerinin kendi olumsuzluklarının kaynağı olduğuna dair beklenti içinde olarak onların motivasyon ve değerini düşürmeye yönelik bilişsel özelliklerdir (Smith, 1994: 152). *Somatizasyon*, huhsal sıkıntıları fiziksel hastalıklara atfetme, tıbbi yardım arama, ancak bulgular tarafından açıklanamayan semptomlar olarak tanımlanmaktadır (Lipowski, 1988: 1358-1368). *Benlik saygısı*, bireyin kendi kendini değerlendirerek kendini değerli, yeterli ve başarılı

bulması anlamında kullanılan bir kavram olarak benliğe karşı geliştirilen önemli bir tutumu ifade etmektedir (Kılıççı, 1989: 27). *Düşük benlik saygısı*, genel olarak bireylerin kalıcı ve sürekli bir şekilde kendisini olumsuz değerlendirmesi (Leary, 1999); daha çok psikolojik zorluklar, depresyon, yalnızlık ve akademik başarısızlık, kişisel problemler yaşaması ile yüksek düzeyde ilişkilidir (Kernis, Cornell, Sun & Harlow, 1993). *Anksiyete*, normal ve anormal koşullarda ortaya çıkan, uyanıklık artışı, otonomik etkinlik, bedensel değişiklik duyuları, koşullu yanıtlar, kendini kötü hissetme gibi bilişsel değerlendirmeleri içeren karmaşık bir duygu durumudur (Tezcan, 2000: 79).

Türkiye’de üniversite öğrencilerinde psikolojik belirtilerin yaygınlığıyla ilgili ulusal bir bilgi mevcut olmamakla (Güneri, 2006) birlikte, yakın tarihli araştırmalarda sağlık yüksekokulu öğrencilerinin %8’inin (Aştı, Acar, Bağcı ve Bağcı, 2005), eğitim fakültesi öğrencilerinin ise %28.2’sinin ruhsal sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir (Özenli, Yoldaşcan, Topal ve Özçürümez, 2009). Üniversite öğrencilerinde sıklıkla karşılaşılan psikolojik belirtiler incelendiğinde ilk sıralarda paranoid düşünceler (Aştı ve ark., 2005; Arslan, Nazik, Gürdil, Tezel, Arabacı ve Şahin, 2012), obsesif kompulsif bozukluk (Aştı ve ark., 2005; Arslan ve ark., 2012) ile anksiyete ve depresyonun (Özyürek ve Kılıç, 2015) yer aldığı görülmektedir.

Psikolojik danışman adaylarında psikolojik belirtileri inceleyen bir başka çalışmada Savi Çakar ve İkiz (2016) psikolojik danışmanlık mesleğine ilgi duyan adayların bir kısmının çeşitli psikolojik problemler yaşadığını ve ülkemizde psikolojik danışman eğitimi programlarına öğrenci alım sürecinde tek ölçütün üniversiteye giriş sınavı olması nedeniyle de, danışmanlık eğitimi sürecinde danışman adaylarının psikolojik ihtiyaçlarını belirlemeye ve karşılamaya yönelik çalışmalar yapılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Üniversite öğrencilerinde psikolojik belirtilerin yaygınlığı dikkate alındığında, gelecekte psikolojik danışmanlık mesleğini etkili olarak icra etmesi beklenen danışman adaylarının psikolojik belirtilerini tetikleyen faktörlerin incelenmesi psikolojik danışman eğitim sürecinde önleyici, koruyucu ve iyileştirici hizmetler sunabilmek açısından önemli görülmektedir.

Çocukluk çağı travmatik yaşantıları, kazalar, doğal felaketler, fiziksel, duygusal ve cinsel kötüye kullanım ya da duygusal ve fiziksel ihmal biçiminde görülebilir (Bülbül ve ark., 2013). Bu yaşantılar kişiliği olumsuz şekilde biçimlendirerek bireylerin algılarını çarpıtma (Herman, 2016) hem şimdiki hemde gelecekteki yaşamını etkilemektedir (Yargıç ve ark., 2012). Saveanu ve Nemeroff (2012) günümüzde çocukluk çağı travmalarının dünya çapında oldukça yaygın olduğuna dikkat çekerken; Türkiye’de çocukluk çağı ihmal ve istismarının bir gerçeklik haline geldiği vurgulanmaktadır. Özellikle ihmal ve istismar olmak üzere çocukluk çağı travmaları yaşam boyu fiziksel, ruhsal, cinsel ya da sosyal açıdan zarar görmeye neden olmakta, psikolojik ve fiziksel sağlığı, güvenliği tehlikeye atmakta, insanların normal bir psikolojik gelişim sürecine dahil olmalarını engellemektedir (Şenkal ve Işıklı, 2015).

Çocukluk döneminde travmatik yaşantılara maruz kalmak erişkinliğe değin uzanan psikiyatrik bozukluklar için önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Araştırmalar çocukluk dönemi travmalarının ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde öfke (Kulakçı Altınbaş ve ark., 2016), depresyon (Bülbül ve ark., 2013; Güleç ve ark., 2012; Hund ve Espelage, 2006; Spinhoven ve ark., 2010; Şenkal ve Işıklı, 2015); obsesif kompulsif bozukluk (Demirci, 2016); anksiyete (Hund ve Espelage, 2006; Örsel ve ark., 2011; Spertus ve ark., 2003; Spinhoven ve ark., 2010); kendine fiziksel olarak zarar verme (Saçarçelik, Türkcan, Güveli ve Yeşilbaş, 2013) ve intihar (Yargıç ve ark., 2012) ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi, çocukluk döneminde yaşanan ihmal, istismar, kötü muamele ve travmatik deneyimler yetişkinlik dönemindeki pek çok ruhsal sorunun kaynağı olabilmektedir. Üniversite döneminde gençlerin karşılaştıkları pek çok problem alanının onların ruhsal sorunlarını tetiklemekle birlikte, geçmişteki olumsuz yaşam deneyimlerinin onların karşılaştıkları problem alanlarıyla başa çıkmalarını daha da zorlaştırarak ruhsal belirtilerinin daha da artmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Umutsuzluk bireyin bilişsel yapısı ve bilgiyi işleme biçimiyle yakından ilişkili bir durum olarak görülmekte (Corey, 2008; Dinçer ve Derelioğlu, 2005) ve bireyin gerçekçi bir nedeni olmamasına rağmen, deneyimlerine yanlış anlamlar yüklemesi, hedefine ulaşmak için emek harcamayarak olayların olumsuz sonuçlanacağı beklentisine girmesi ve bütün bunların sonucunda da geleceğine ilişkin olumsuz beklentiler geliştirmesi (Abbey, 2006); kendisini, çevresini, yaşamını ve geleceği olumsuz bir biçimde değerlendirmesi (Beck, 2005) olarak tanımlanmaktadır.

Umutsuz birey, kendisini değersiz, yetersiz ve kusurlu biri olarak değerlendirmektedir. Umutsuz bireyin kendi benliğine ilişkin olumsuz algısı, kendini inkar etmesine ve yaşamında engel ve zorluklarla karşılaştığında geleceğini olumsuz görmesine yol açmaktadır (Beck ve ark., 2004). Umutsuz bireyler içinde buldukları fiziksel, zihinsel ya da toplumsal durumun değişmeyeceğine, yaşamlarının önemli alanlarında kötü gelişmelerin meydana geleceğine ve bu durumu hiç bir şeyin değiştiremeyeceğine inanmaktadır. Umutsuz bireyler sürekli olarak iyi şeyler olmayacağına ilişkin beklentiler içindedir (Beck, 2001; 2005).

Türkiye’de üniversite öğrencilerinin umutsuzluk açısından risk grubunda yer aldığı, birçok gencin yaşanan sorunlar karşısında umutsuzluk ve karamsarlık yaşadığı (Erkan, Özbay, Cihangir-Çankaya ve Terzi, 2012; Özmen, Erbay, Çetinkaya ve Taşkın, 2008) belirtilmektedir. Yazıcı’nın (2003) bulguları üniversite öğrencilerinin %14,7’sinin kendi geleceğinden umutsuz olduğunu göstermektedir. Alanyazında umutsuzluğun psikopatoloji (Vatan ve Dağ, 2009); depresyon (Çelikel-Çam ve Erkorkmaz, 2008; O’connor ve ark., 2002); kaygı ve somatizasyon (Vatan ve Dağ, 2009) ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Negatif duygu durumuna yatkınlığı olan bireylerin daha sık umutsuzluk yaşadıkları (Şirvanlı Özen ve Temizsu, 2010), umutsuzluk düzeyi arttıkça eleştirel düşünme eğilimi artarken genel öz yeterliğin düştüğü ileri sürülmektedir (Kezer ve ark., 2016).

Yukarıda değinilen ilgili alan yazın bir arada değerlendirildiğinde, psikolojik danışmanlık öğrencilerinin ruhsal özellikleri, ilgili uluslararası alanda (White ve Franzoni 1990; De Vries ve Valadez, 2006; Smith Robinson ve Young, 2007; Lambie ve ark., 2009); ve ülkemizde (Tuzcuoğlu ve Korkmaz, 2001; Yavuz-Güler ve Gazioğlu-İşmen, 2008; Savi Çakar ve İkiz, 2016) giderek ilgi çeken bir araştırma konusunu oluşturmaktadır. Psikolojik yardımın en önemli ögesi psikolojik danışmandır ve etkili bir psikolojik danışma süreci için psikolojik danışmanın kişiliği, kuramsal yeterliliği, beceri ve yetkinliğinin yanı sıra psikolojik olarak sağlıklı olması gerekmektedir.

Açıkça görülmektedir ki, psikolojik danışman adaylarında psikolojik belirtileri, yaygınlığı, nedenleri ve etkili müdahale yaklaşımlarının yeterince incelenmemesi nedeniyle, yardım eden olarak psikolojik danışman adaylarının psikolojik yardım ihtiyaçları göz ardı edilmektedir. Özellikle de psikolojik danışmanlık eğitiminde adayların kişisel özellikleri ve ruh sağlığı açısından kendi ihtiyaçlarının farkında olması ve ihtiyaç duyduklarında psikolojik destek almaları son derece önemlidir. Bu doğrultuda psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirti

düzeylerinin belirlenmesi, psikolojik belirtilerle ilişkili değişkenlerin incelenmesi önemli bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Bu araştırmada psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeyleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişki incelenmektedir. Araştırmanın problem durumu aşağıda ifade edilmektedir:

- Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeyleri psikolojik belirtilerini anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırma, psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeyleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişkiyi açıklamaya dönük betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırma MAKÜ Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı öğrencilerinden basit tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenen gönüllü 256 psikolojik danışman adayı ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin yaşları 19 ile 24 arasında değişmekte olup, yaş ortalamaları 21.16' dır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 156' sini (% 65,64) kadın, 100'ünü (% 34.36) erkek öğrenciler oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ): ÇÇTÖ Bernstein (1994) tarafından geliştirilmiş, Şar (1996) tarafından da Türkçe'ye uyarlanmış, 5'li likert tipi bir öz bildirim ölçeğidir. Çocukluktaki duygusal, fiziksel ve cinsel kötüye kullanım ile fiziksel ve duygusal ihmali değerlendiren sorular içermektedir. Ölçek, hem travmatik yaşantı alt ölçekleri ile ayrı ayrı puanların hem de toplam puanın hesaplanmasına olanak tanımaktadır. Her travma tipi ile ilişkili faktörler için Cronbach alfa, yüksek iç tutarlılık gösterecek şekilde 0.79-0.94 arası değişmektedir (Bernstein ve ark.,1994). Şar ve arkadaşlarının (2012) 28 maddelik kısa formunun güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında orjinal ölçeğe uygun 5 faktör elde edilmiştir. Güvenirlik ve geçerliğe ilişkin ÇÇTÖ toplamı için Cronbach $\alpha = .74$; test-tekrar testi korelasyon katsayısı 0.90 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin kullanıldığı bir başka çalışmada ÇÇTÖ'nün güvenilirlik katsayısı Cronbach $\alpha = .73$ bulunmuştur (Şahin Demirkapı, 2013). Bu çalışma kapsamında güvenilirlik katsayısı Cronbach $\alpha = .79$ olarak hesaplanmıştır.

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ): Beck ve arkadaşları (1974) tarafından geliştirilen 20 maddelik bir ölçektir. Orijinal ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha = 0,93$, madde-toplam puan korelasyonlarının 0,39 ile 0,76 arasında değişmektedir. Ülkemizde, Dilbaz ve Seber (1993) Cronbach alfa katsayısını $\alpha = 0,86$, madde-toplam puan korelasyonlarını ise 0,07 ile 0,72 arasında, üniversite öğrencilerinde test-tekrar test güvenilirliğini 0,74 olarak belirlemişlerdir. Ölçeğin Durak (1994) tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısını $\alpha = 0.85$, madde-test korelasyonları $r = 0,31$ ve $r = 0,67$ arasında bulunmuştur. Ölçeğin, Puan ranjı 0-20' arasında olup, faktörleri: Gelecek ile ilgili duygular, motivasyon kaybı ve gelecek ile ilgili beklentilerdir. Alınan puan yükseldikçe bireydeki umutsuzlukta yükseldiği kabul edilmektedir (Savaşır ve Şahin, 1997).

Kısa Semptom Envanteri (KSE): Derogatis tarafından çeşitli psikolojik belirtileri taramak amacıyla 1992 yılında geliştirilmiş, SCL-90 olarak bilinen 90 maddelik Semptom Belirleme Listesi'nin kısaltılmış formudur. Ölçeğin ilk uyarlaması Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılmış, alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları .71 (somatizasyon) ile .85 (depresyon) arasında değişmektedir. Toplam 53 madde seçilerek kısa form elde edilmiştir. 5'li likert tipi bir ölçeğin alt ölçekleri şunlardır: depresyon, anksiyete, olumsuz benlik algısı, somatizasyon, hostilite. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında ise, Cronbach Cronbach alfa katsayısının en düşük katsayınının .70 (somatizasyon), en yüksek katsayınının ise .88 (depresyon) olduğu görülmektedir (Şahin-Hisli, Durak-Batıgün ve Uğurtaş, 2002).

Verilerin Analiz

Araştırmanın veri analizleri tanımlayıcı istatistikler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve Hiyerarşik Aşamalı Regresyon Analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verilerinin, Regresyon varsayımlarını karşıladığı, değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu, Durbin Watson değerinin (1.98) hata terimleri arasında ilişki olmadığını gösterdiği, modelde otokorelasyon olmadığı, *b* katsayılarının standart hatalarının çok küçük olduğu görülmüştür.

BULGULAR

Bu çalışmada psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin psikolojik belirtilerini anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığı incelenmektedir. Bu amaçla araştırmanın analizine ilişkin sonuçlar sırasıyla; betimsel istatistikler, Pearson Korelasyon Analizi ve Aşamalı Regresyon Analizi sonuçları şeklinde verilmektedir. Araştırman bağımlı değişkeni psikolojik belirtiler toplam puanı ve alt boyutlarıyla analizlere dahil edilmiştir. Bağımsız değişkenleri olan çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk ise tek boyut olarak analizlere dahil edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçeklerden aldıkları puanlara ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Betimsel İstatistikler

Değişkenler	Min.-Max.	X	SS	Basıklık	Çarpıklık
Psikolojik belirtiler Toplam	2-165	60.05	46.30	.021	-.274
Hostilite	0-26	10.00	7.18	-.87	-.01
Somatizasyon	0-25	8.03	7.33	.09	.46
Olumsuz Benlik algısı	1-38	12.58	10.86	.71	-.29
Depresyon	1-41	16.67	12.43	.87	.03
Anksiyete	0-35	12.76	10.65	.64	-.73
Ç.Ç. Travmaları	1-6	3.53	1.46	-.15	-.47
Umutsuzluk	12-44	26.73	8.42	.23	-.25

Tablo 1'de görüldüğü gibi, değişkenlerin çarpıklık (-.009 -.731) ve basıklık (.021-.871) değerleri dağılımların normal olduğunu göstermektedir.

Psikolojik belirtiler, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu Analizi sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Psikolojik Belirtiler, Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluk Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	Çocukluk Çağı Travmaları	Umutsuzluk
Psikolojik belirtiler Toplam	.54**	.45**
Hostilite	.57**	.51**
Somatizasyon	.44**	.47**
Olumsuz Benlik algısı	.53**	.40**
Depresyon	.53**	.39**
Anksiyete	.49**	.42**
Umutsuzluk	.26*	1

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Tablo 2’de görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ile psikolojik belirtiler toplam puanı ($r=.54$, $p<.01$) ve alt boyutları hostilite ($r=.57$, $p<.01$); somatizasyon ($r=.44$, $p<.01$); olumsuz benlik algısı ($r=.53$, $p<.01$); depresyon ($r=.53$, $p<.01$); anksiyete ($r=.49$, $p<.01$) ve umutsuzluk ($r=.26$, $p<.05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişki bulunmaktadır. Umutsuzluk ve psikolojik belirtiler arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde ise, umutsuzluk ile psikolojik belirtiler toplam puanı ($r=.45$, $p<.01$) ve alt boyutları hostilite ($r=.51$, $p<.01$); somatizasyon ($r=.47$, $p<.01$); olumsuz benlik algısı ($r=.40$, $p<.01$); depresyon ($r=.37$, $p<.05$); anksiyete ($r=.42$, $p<.01$) arasında da istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişki olduğu görülmektedir.

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin psikolojik belirtilerini anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan Hiyerarşik Regresyon Analizi sonuçları Tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3. Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Psikolojik Belirtileri Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² ’deki değişim	F	F’deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmaları	.54	.29	.24	12.96	12.96
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzluk	.62	.39	.09	9.80	5.01

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

Tablo 3’te görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtileri yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) psikolojik belirtileri %29 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=3.600$, $p<.001$, $\beta= .537$); ikinci modelin (çocukluk çağı travmaları + umutsuzluk) psikolojik belirtileri %39 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=2.239$, $p<.05$, $\beta=.326$).

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin anksiyeteyi anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 4’te verilmektedir.

Tablo 4. Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Anksiyeteyi Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² 'deki değişim	F	F'deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmaları	.485	.235	.235	9.847	9.847
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzl	.569	.324	.089	7.428	4.065

*p<0.05 **p<0.01

Tablo 4'te görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtiler alt boyutu anksiyeteyi yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) anksiyeteyi %24 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=3.138$, $p<.01$, $\beta=.485$); ikinci modelin (çocukluk çağı travmaları + umutsuzluk) anksiyeteyi %32 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=2.016$, $p<.01$, $\beta=.309$).

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin depresyonu anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Depresyonu Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² 'deki değişim	F	F'deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmalar	.530	.281	.281	12.491	12.491
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzl	.588	.346	.065	8.201	3.093

*p<0.05 **p<0.01

Tablo 5'te görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtiler alt boyutu depresyonu yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) depresyonu %28 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=3.534$, $p<.01$, $\beta=.530$); ikinci modelin (çocukluk çağı travmaları + umutsuzluk) depresyonu %35 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=1.759$, $p<.01$, $\beta=.265$).

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin olumsuz benlik algısını anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6. Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Olumsuz Benlik Algısını Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² 'deki değişim	F	F'deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmalar	.531	.282	.282	12.491	12.491
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzl	.596	.355	.073	8.201	3.093

*p<0.05 **p<0.01

Tablo 6'da görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtiler alt boyutu olumsuz benlik algısını yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) olumsuz benlik algısını %28 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=3.549$, $p<.01$, $\beta=.531$); ikinci modelin (çocukluk çağı

travmaları + umutsuzluk) olumsuz benlik algısını %35 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=1.871$, $p<.01$, $\beta=.280$).

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin somatizasyonu anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7.Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Somatizasyonu Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² 'deki değişim	F	F'deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmalar	.443	.196	.196	7.810	7.810
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzl	.572	.327	.131	7.554	6.047

* $p<0.05$ ** $p<0.01$

Tablo 7’de görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtiler alt boyutu somatizasyonu yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) somatizasyonu %20 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=2.795$, $p<.01$, $\beta=.443$); ikinci modelin (çocukluk çağı travmaları + umutsuzluk) somatizasyonu %33 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=2.459$, $p<.01$, $\beta=.375$).

Psikolojik danışman adaylarının çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk düzeylerinin hostiliteyi anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemek için yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8. Çocukluk Çağı Travmaları ve Umutsuzluğun Hostiliteyi Yordama Düzeyi

Model	R	R ²	R ² 'deki değişim	F	F'deki değişim
Model 1					
Ç.Ç.Travmaları	.569	.324	.324	15.334	15.334
Model 2					
Ç.Ç.Trav.+ Umutsuzluk	.678	.459	.135	13.163	7.755

* $p<0.05$ ** $p<0.01$

Tablo 8’de görüldüğü gibi, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik belirtiler alt boyutu hostiliteyi yordama düzeyine ilişkin yapılan hiyerarşik regresyon analizi sonuçları incelendiğinde; birinci modelin (çocukluk çağı travmaları) hostiliteyi %32 varyans yüzdesiyle açıklarken ($t=3.916$, $p<.01$, $\beta=.569$); ikinci modelin (çocukluk çağı travmalar + umutsuzluk) hostiliteyi %46 varyans yüzdesiyle açıkladığı görülmektedir ($t=2.785$, $p<.01$, $\beta=.381$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluğun psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtilerini anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığı incelenmektedir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtileri ile çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk arasında pozitif yönde ilişki bulunmaktadır. Çocukluk çağı travmaları tek başına danışman adaylarının psikolojik belirtilerindeki değişimin %29’unu yordarken, umutsuzluk ile birlikte %39’unu yordamaktadır. Çocukluk çağı travmaları ve

umutsuzluğun her bir psikolojik belirti alt boyutunu yordayıcı rolü incelendiğinde; tek başına çocukluk çağı travmalarının anksiyetedeği değişimin %24'ünü, depresyondaki değişimin %28'ini, olumsuz benlik algısındaki değişimin %28'ini, somatizasyondaki değişimin %20'sini ve hostilitedeki değişimin %32'sini açıkladığı görülmektedir. Ayrıca, çocukluk çağı travmaları ve umutsuzluk birlikte anksiyetedeği değişimin %32'sini, depresyondaki değişimin %35'ini, olumsuz benlik algısındaki değişimin %35'ini, somatizasyondaki değişimin %33'ünü ve son olarak hostilitedeki değişimin %46'sını açıklamaktadır.

Elde edilen sonuçlardan açıkça görüldüğü gibi; çocukluk çağında maruz kalınan travmatik yaşantılar psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtiler geliştirmesine yol açmakta ve umutsuzluk faktörünün de devreye girmesiyle birlikte danışman adaylarının belirti düzeyi yükselmektedir. Literatürde çocukluk çağı travmalarının (Horwitz, Widom, McLaughlin ve White, 2001; Güleç ve ark., 2012; Örsel ve ark., 2011; Spertus, Yehuda, Wong, Halligan ve Seremetis, 2003; Spinhoven ve ark., 2010) ve umutsuzluğun (Çelikel-Çam ve Erkorkmaz, 2008; O'connor ve ark., 2002; Vatan ve Dağ, 2009) psikiyatrik bozukluklarda önemli bir risk faktörü olduğu görülmektedir.

Çocukluk çağı travmaları güven duygusuna ve olumlu kendilik algısı gelişimine zarar vermektedir (Briere ve Scott, 2016; Herman, 2016). Genç yetişkinlik dönemindeki birey için temel gelişimsel görev sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurmaya dayanmaktadır. Yaşadığı travmanın bir sonucu olarak güven duygusu sarsılan bir danışman adayı incinmemek için insanlardan uzaklaşma eğilimi gösterebilir ve bu da onun sağlıklı kişilerarası ilişkiler geliştirmesini engelleyebilir. Temel gelişimsel ihtiyacı karşılanmayan gençlerin yalnızlık ve umutsuzluk içine düşmesi ve psikolojik bozukluklar göstermesi olasıdır.

Ayrıca, zorlanma yaşantılarının geçmişteki travmatik deneyimleri yeniden gündeme taşıyabildiği bilinmektedir (Briere ve Scott, 2016; Herman, 2016). Üniversite yaşantısı genç için pek çok fırsat sunmasının yanında yoğun bir stres kaynağı da olabilmektedir. Özellikle de üniversite yaşamına uyum sağlamakta zorluk yaşayan danışman adaylarının geçmişteki travmatik yaşantılarının etkilerinin yeniden ortaya çıkması olasıdır. Örneğin; üniversiteyi kendisi için yeni ve bilinmeyen bir ortam olarak algılayan danışman adayları yeniden güvensizlik duyguları yaşamaya başlayabilir. Travmatik yaşantılar sonrasında iyileşme ve hayata yeniden bağlanma sürecinde sahip olduğu sosyal destek sistemlerinden uzak kalmak onlar için yoğun kaygı yaratıcı bir durum olabilir.

Bu çalışmada çocukluk çağı travmatik yaşantıları ve umutsuzluğun psikolojik danışman adaylarının ruhsal belirtileri üzerindeki etkisi bir arada incelenmiştir. Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının uzun süreli etkilerinin olduğu ve yetişkinlikteki psikolojik problemlerle ilişkili olduğu bilinmektedir. Travmatik yaşantılar bireyin temel güven duygusunu sarsarak, kişilerarası ilişkilerinde problemlerin yaşanmasına yol açtığından bireyin geleceğe yönelik olumsuz beklentiler içerisinde olmasına yani umutsuzluk yaşamasına neden olabilir. Travmatik yaşantıların sonucunda ortaya çıkan umutsuzluk da bireyin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyerek ruhsal belirtileri tetikleyebilir. Bu nedenle ilerleyen araştırmalar çocukluk çağı travmatik yaşantıları ile yetişkinlikteki ruhsal belirtiler arasındaki ilişki de umutsuzluğun aracı rolünü inceleyebilir.

Konu ile ilgili ülkemizde psikolojik danışman adaylarının psikolojik belirtilerinin giderilmesi, danışmanlık eğitimi sürecinde tedavi ve yardım olanaklarının araştırılması

gerekmektedir. Bunun yanısıra psikolojik danışman adayları açısından bakıldığında atama kriterlerinin belli olmaması yada sürekli değişmesi, sınav zamanlarının ve şeklinin sık değişmesi, mesleki geleceklerine yönelik belirsizlikler ve endişeler nedeniyle danışman adaylarının yoğun çaresizlik ve umutsuzluk duygularına sürüklenebileceği ve bunun da onların ruhsal sorunlar yaşamasına neden olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abbey, J. G. (2006). Hopelessness at the End of Life: The Utility of the Hopelessness Scale With Terminally Ill Cancer Patients. *British Journal of Health Psychology*. 11, 173-83.
- Akar, E. (2016). *Okul Psikolojik Danışmanları ile Psikolojik Danışman Adaylarının Olumsuz Otomatik Düşüncelerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Arıcıoğlu, A., ve Owen, F. K. (2010). Psikolojik Danışman Adaylarının Yardım Etme Stilleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4(34), 152-159.
- Arslan, S., Nazik, E., Gürdil, S., Tezel, A., Arabacı, E. ve Şahin Ö. (2012). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Ruhsal Durumlarının Değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*. 11 (2), 325-330
- Aştı, N., Acar, G., Bağcı, H. ve Bağcı, İ. (2005). Sağlık Bakımı Profesyoneli Olarak Yetiyecek Öğrencilerin Ruhsal Durumları ve Yaklaşımlar. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*. 15, 25-35.
- Aydın, F. (2016). *Psikolojik Danışman Adaylarında Psikolojik Danışma Öz-Yeterliği, Umut ve Kaygının Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Baloğlu, M. ve Colvin Harris, M. (2003). Psikolojik Danışma Öğrencilerinin Cinsiyet, Program Türü ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2 (20), 7-16.
- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., & Trexler, L. (1974). The Measurement of Pessimism: The Hopelessness Scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 42(6), 861-865.
- Beck, J. S. (2001). *Bilişsel Terapi: Temel İlkeler ve Ötesi* (Çev. N. Hisli Şahin, Çev. Ed. F. Balkaya Vv A. İlden Koçkar). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Beck, J. S. (2005). *Cognitive Therapy For Challenging Problems: What To Do When The Basics Don't Work*. New York: Guilford.
- Beck, A. T., Freeman, A., & Davis, D. D. (2004). *Cognitive Therapy of Personality Disorders* (2nd Ed.). New York: The Guilford Press.
- Bernstein, D. P., Fink, L., Handelsman, L., Foote, J., Lovejoy, M., Wenzel, K., Sapareto, E. & Ruggiero, J. (1994). Initial Reliability and Validity, of and New Retrospective Measure of Child Abuse and Neglect. *The American Journal of Psychiatry*. 151 (8), 1132-1136.
- Briere, J. N. & Scott, C. (2016). *Travma Terapisinin İlkeleri: Belirtiler, Değerlendirme ve Tedavi İçin Bir Kılavuz*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Brott, P. E. (2006). Counselor Education Accountability: Training the Effective Professional School Counselor. *Professional School Counseling*. 10(2), 179-188.

- Bulut Serin, N. (2006). Buca Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü Öğrencilerinin (Okul Psikolojik Danışman Adayları) Demokratik Tutumları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. (19), 12-22.
- Bülbül, F., Çakır, Ü., Ülkü, C., Üre, İ, Karabatak, O. ve Alpak, G. (2013). Yineleyen ve İlk Atak Depresyonda Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Yeri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 14, 93-99.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları* (7. Baskı, Çev. T. Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Corey, G., Corey, M. S., & Callanan, P. (2011). *Issues And Ethics in The Helping Professions*. (8th. Edt.). Belmont, USA: Brooks/Cole.
- Çelikel- Çam, F. ve Erkorkmaz, Ü. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler Ve Umutsuzluk Düzeyleri İle İlişkili Etmenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*. 45, 122-9.
- Demirci, K. (2016). Çocukluk Çağı Travmaları ve Obsesif Kompulsif Belirtilerin İlişkinin İncelenmesi. *Journal Of Mood Disorders*. 6(1), 7-13.
- Derogatis, L. R. (1992). SCL-90-R: Administration, Scoring And Procedures Manual For The (Revised) Version and Other Instruments of The Psychopathology Rating Scale Series. Towson, Md. : Clinical Psychometric Research Inc.
- De Vries, S. R., & Valadez, A. A. (2006). Counseling Students' Mental Health Status And Attitudes Toward Counseling. *Journal of Professional Counseling, Practice, Theory, & Research*. 34(1/2), 77.
- Dilbaz, N., ve Seber, G. (1993). Umutsuzluk Kavramı, Depresyon ve İntiharlarda Önem. *Kriz Dergisi*. 1(3) 134-138.
- Diñer, D., ve Derelioğlu, Y. (2005). Üniversite Sınavına Hazırlanan Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. *VIII. Ulusal Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Kongresi*. 21-23.
- Durak, A. (1993). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Geçerliliği Üzerine Bir Çalışma. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Erkan, S., Özbay, Y., Çankaya, Z. C., ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Problemler ve Psikolojik Yardım Arama Gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164).
- Güleç, H., Topalođlu, M., Ünsal, D., ve Altıntaş, M. (2012). Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(1).
- Günaydın, H. D. (2016). Psikolojik Danışmanların ve Danışman Adaylarının Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalarının Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Güneri, O. Y. (2006). Counseling Services in Turkish Universities. *International Journal of Mental Health*, 35 (1), 26-38.
- Herman, J. (2016). Travma ve İyileşme: Şiddetin Sonuçları, Ev İçi İstismardan Siyasi Teröre. (Çev. Tamer Tosun). İstanbul: Literatür.
- Horwitz, A. V., Widom, C. S., Mclaughlin, J., & White, H. R. (2001). The Impact of Childhood

- Abuse and Neglect on Adult Mental Health: A Prospective Study. *Journal of Health and Social Behavior*. 184-201.
- Hund, A. R., & Espelage, D. L. (2006). Childhood Emotional Abuse and Disordered Eating Among Undergraduate Females: Mediating Influence of Alexithymia and Distress. *Child Abuse & Neglect*. 30(4), 393-407.
- İkiz, F. E. (2009). Investigation Of Empathy Levels of the Psychological Counselors Who Work in the Elementary Schools. *Elementary Education Online*. 8(2), 346-356.
- İkiz, F. E. (2011). Self Perceptions About Properties Effecting Assertiveness of Trainee Counselors. *Social Behavior and Personality*. 39(2), 199-206.
- İkiz, F. E., ve ASICI, E. (2017). The Relationship Between Individual Innovativeness And Psychological Well-Being: The Example of Turkish Counselor Trainees. *International Journal Of Progressive Education*. 13(1).
- Karabulut, E. (2014). Psikolojik Danışman Adaylarının Duygusal Zekâ Düzeyleri ile Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Kernis, H. M., Cornell, D. P., Sun, R., & Harlow, T., (1993). There is More to Self-Esteem than Whether It Is High or Low: The Importance Of Stability of Self-Esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*. 65, 6.
- Kezer, F., Oğurlu, Ü., ve Akfırat, O. N. (2016). Eleştirel Düşünme Eğilimi, Genel Öz Yeterlik ve Umutsuzluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13(34).
- Kılıççı, Y. (1989). Okulda Ruh Sağlığı. Ankara: Ofset-Tipo Matbaacılık.
- Korkut-Owen, F., Tuzgol-Dost, M., Bugay, A., ve Owen, D. W. (2014). Professional Dispositions in Counselor Education. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 300-317.
- Kulakçı Altınbaş, H. , Korkmaz Aslan, G., Kuzlu Ayyıldız, T., Ayoğlu, F. N. ve Veren, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Döneminde Yaşadıkları Örseleyici Davranışların Öfke Durumları Üzerine Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bullatin*. 15 (16), 518-524.
- Lambie, G. W., Smith, H. L, & Ieva, K. P. (2009). Graduate Counseling Students' Levels of Ego Development, Wellness, And Psychological Disturbance: An Exploratory Investigation. *Adultspan Journal*. 8, 114-127.
- Leory, M. R. (1996). Self-Presentation, Impression, Management and Interpersonal Behavior. New York: Harper Collins Publishers.
- Lipowski, Z.J. (1988). Somatization: The Concept and Its Clinical Application. *Am J Psychiatry*. 145(11), 1358-1368.
- O'Connor, L. E., Berry, J. W., Weiss, J., & Gilbert, P. (2002). Guilt, Fear, Submission, And Empathy in Depression. *Journal of Affective Disorders*. 71, 19-27
- Odacı, H., Çelik, Ç. B., ve Çıkrıkçı, Ö. (2013). Psikolojik Danışman Adaylarının Başarı Yönelimlerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 95-105.

- Örsel, S., Karadağ, H., Kahiloğulları, A. K., ve Aktaş, E. A. (2011). Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı ve Psikopatoloji İle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(2).
- Özenli, Y., Yoldaşcan, E., Topal, K. ve Özçürümez, G. (2009). Türkiye’de Bir Eğitim Fakültesinden Somatizasyon Bozukluğu Yaygılığı ve İlişkili Risk Etkenlerinin Araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 131-136.
- Özmen, D., DüNDAR, P. E., Çetinkaya, A. Ç., Taşkın, O., ve Özmen, E. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9(1), 8-15.
- Öztürk, M. O. (1997). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara: Hekimler Birliği Yayınları.
- Özyürek, P. ve Kılıç, İ. (2015). Yüksekokul Öğrencilerinin Ruhsal Sağlık Sorunlarının ve Sosyal Fobi Durumlarının İncelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 7 (4), 237-251.
- Pipes, R. B., Holstein, J. E. & Aguirre, M. G. (2005). Examining the Personal-Professional Distinction: Ethic Codes and The Difficulty of Drawing a Boundary, *American Psychologist*, 60 (4), 325-334.
- Reupert, A. (2006). The Counselors’ Self in Therapy: An İnevitable Presence. *International Journal for The Advancement of Counselling*, 28(1), 95-105.
- Saçarçelik, G., Türkcan, A., Güvel, H., ve Yeşilbaş, D. (2013). Bir Ergen ve Genç Erişkin İkinci Basamak Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastalarda Kasıtlı Kendine Zarar Verme Davranışı ile Çocukluk Çağı Travma Yaşantılarının Yaygınlığı ve Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50, 222-229.
- Satıcı, B. (2014). Psikolojik Danışman Adaylarının Psikolojik Danışma Öz-Yeterlik Algılarının Mizah Tarzları ve Süpervizyon Yaşantıları Açısından İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Savaşır, I., ve Şahin, H.N., (1994). Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler, Ankara Hekimler Yayın Birliği, Ankara,
- Saveanu, R. V., & Nemeroff, C. B. (2012). Etiology of Depression: Genetic And Environmental Factors. *Psychiatric Clinics*, 35(1), 51-71.
- Savi Çakar, F. ve İkiz, F. E. (2016). Psikolojik İyi Oluş, Yardım Arama Tutumu ve Benlik Saygısının Psikolojik Danışman Adaylarının Psikolojik Belirtilerine Etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3571-3587.
- Smith, T. W. (1994). Concepts and Methods in The Study of Anger, Hostility and Health. in: Siegman, A.W., Smith, T.W. (Eds.), Anger, Hostility and The Heart. Lawrence Erlbaum Associates, Inc, Hillsdale.
- Smith, H.L., Robinson, E.H., & Young, M.E. (2007). The Relationship Among Wellness, Psychological Distress, and Social Desirability of Entering Master's-Level Counselor Trainees. *Counselor Education and Supervision*, 47(2), 96-109.
- Spertus, I.L., Yehuda, R., Wong, C.M., Halligan, S., & Seremetis, S.V. (2003). Childhood Emotional Abuse and Neglect as Predictors of Psychological and Physical Symptoms in

- Women Presenting to a Primary Care Practice. *Child Abuse & Neglect*. 27(11), 1247-1258.
- Spinhoven, P., Elzinga, B. M., Hovens, J.G., Roelofs, K., Zitman, F.G., Van Oppen, P., & Penninx, B. W. (2010). The Specificity of Childhood Adversities and Negative Life Events Across The Life Span To Anxiety and Depressive Disorders. *Journal of Affective Disorders*. 126(1), 103-112.
- Şahin, N. H., ve Durak, A. (1994). Kısa Semptom Envanteri: Türk Gençleri İçin Uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 9(31), 44-56.
- Şahin Demirkapı, E. (2014). *Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme Ve Kimlik Gelişimine Etkisi Ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksel Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın.
- Şahin-Hisli, N., Durak-Batıgün, A., ve Uğurtaş, S. (2002). Kısa Semptom Envanteri (KSE): Ergenler İçin Kullanımının Geçerlik, Güvenilirlik Ve Faktör Yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 13(2), 125-135.
- Şar, V., Öztürk, E., ve İkikardeş, E. (2012). Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğinin Türkçe Uyarlamasının Geçerlilik Ve Güvenilirliği. *Türkiye Klinikleri. J Med Sci*. 32:1054-63.
- Şenkal, İ. ve Işıklı, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmaları ve Bağlanma Biçiminin Depresyon ve Kaygı Belirtileri İle İlişkisinde Aleksitiminin Aracı Rolünün İncelenmesi. *Türk Psik Dergisi*. 26, 1-7.
- Şirvanlı Özen, D., ve Temizsu, E. (2010). Anksiyete ve Depresif Bozukluklarda Örtüşen ve Ayrışan Belirtiler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 2(1).
- Tezcan, E. (2000). Depresyonun Ayırıcı Tanısı. *Duygudurum Dizisi*. 2, 77-98.
- Tuzcuoğlu, S., ve Korkmaz, B. (2001). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğrencilerinin Boyuneğici Davranış ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 14, 135-152.
- White, P. E., & Franzoni, J. B. (1990). A Multidimensional Analysis of The Mental Health of Graduate Counselors in Training. *Counselor Education and Supervision*. 29(4), 258-267.
- Witmer, J. M., & Young, M. E. (1996). Preventing Counselor İmpairment: A wellness approach. *The Journal of Humanistic Counseling*. 34(3), 141-155.
- Vatan, S., ve Dağ, İ. (2009). Problem Çözme, Umutsuzluk, Çaresizlik ve Talihsizlik MMPI-2 ile Ölçülen Psikopatolojinin Yordayıcıları Olabilir Mi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 10, 187-197.
- Yargıç, İ., Ersoy, E., ve Batmaz Oflaz, S. (2012). Çocukluk Çağı Travmalarının İntihar Girişimi ve Kendine Zarar Verme Davranışı İle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 13(4).
- Yavuz-Güler, Ç., ve Gazioğlu-İşmen, A. E. (2008). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğrencilerinin Öznel İyi Olma Hali, Psikiyatrik Belirtiler ve Bazı Kişilik Özellikleri: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23, 107- 114.
- Yazıcı, E. (2003). Türk Üniversite Gençliği Araştırması: Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili. Ankara: Gazi Üniversitesi.

EXPANDED ABSTRACT

For the last twenty years, the counselor who unifies his or her own personality characteristics with the therapeutic education and who is aware of the dynamics of his or her own mental health is emphasized within the scope of counseling profession literature noticeably (Witmer ve Young; 1996, Savi Çakar ve İkiz, 2016). Counselor brings his or her own humanity and life experiences along the therapeutic process (Corey, Corey ve Callanan, 2011) thus intense theoretical knowledge, assessment and interviewing strategies are considered as insufficient for the effectiveness of therapeutic process, it is offered that the critically important thing is the healthy self of counselor. By the way, several studies suggest that the vast majority of undergraduate students have experienced traumatic events at some point in their lifetime. Actually, traumatic experiences during childhood shape and distort the emerging self (Herman, 2016) and produce negative effects on grown-up (Yargıç ve ark., 2012). Besides, hopelessness may occur. Hopeless person expects negative consequences without rational reasons, attributes wrong meaning to his or her experiences, thus ,develops negative expectations for the future (Abbey, 2006); evaluates and judges his or her self, life, future, circumstances and those around negatively (Beck, 2005). In current study, investigation of the predictive role of childhood traumas and hopelessness on counselor trainees' psychological symptoms was aimed. The prevalence of psychological symptoms among university students should be taken into account and the counselor trainees are also university students. Therefore, for the healthy counselor development, it is believed that to identify the predictive factors of psychological symptoms and the possible detrimental effects of childhood traumatic experiences and hopelessness will be useful to plan either preventive and protective services or healing services.

Present research was established based on relational screening model. The research was performed with 195 counselor trainees. The data was collected through Childhood Traumas Scale, Brief Symptom Inventory, Beck Hopelessness Scale and personal information form. In data analysis descriptive statistics, Pearson correlation analysis, hierarchic regression analysis techniques were used.

According to results, childhood traumas and hopelessness were significantly and positively correlated with psychological symptoms (hostility, somatization, negative self perception, depression and anxiety) of counselor trainees. Childhood traumas and hopelessness significantly predicted psychological symptoms of counselor trainees. While childhood traumas singly accounted for 29 % of change in psychological symptoms of counselor trainees, childhood traumas and hopelessness together accounted for 39% of change in psychological symptoms of counselor trainees. According to obtained findings, it can be said that counselor trainees' childhood traumas effect their hope level about future and lead to revealing of psychological symptoms.